

OÜ Amestop Torma prügila keskkonnakompleksloa nr KKL/317215 muutmise keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUS

Lähtudes OÜ AMESTOP 10.09.2025 esitatud keskkonnakompleksloa nr KKL/317215 muutmise taotlusest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 3 lõike 1 punkt 1, § 6 lõike 2 punkt 11 ja § 6 lõige 2¹, § 9 lõige 1, § 11 lõige 2, tööstusheite seaduse § 27 ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 10 punktid 1 ja 2 Keskkonnaamet otsustab:

- 1.1. jätta algatamata OÜ AMESTOP Torma prügila keskkonnakompleksloa nr KKL/317215 muutmise keskkonnamõju hindamine (KMH);**
- 1.2. Keskkonnaamet leiab, et lähtudes eelhindangu tulemustest puudub vajadus kavandatava tegevuse erisuste ja keskkonnameetmete järele muidu ilmnedava olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või ennetamiseks.**

Keskkonnaamet teavitab KMH algatamata jätmise otsusest 14 päeva jooksul väljaandes Ametlikud Teadaanded ning eraldi kirja teel puudutatud isikuid ja teisi menetlusosalisi (KeHJS) § 12 lõige 1¹ punkt 2.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

OÜ AMESTOP (registrikood 10697462; aadress Torma prügila, Võtikvere küla Mustvee vald Jõgeva maakond 48525; *ettevõtte*) esitas 06.06.2025 Keskkonnaametile nõuetekohase taotluse, millega soovitakse täiustada segaolmejäätmete 20 03 01 töötlemisprotsessi. Ettevõtte täiendas taotlust 19.08.2025 ja 10.09.2025. Ettevõtte soovib välja ehitada segaolmejäätmete töötlustehnoloogia, mis sisaldab kõiki vajalikke mehhaanilis-bioloogilise töötlemise (MBT) elemente. Töötlemise eesmärgiks on võimalikult palju jäätmetes sisalduvaid materjale ja jäätmefraktsioone eraldada, neid taaskasutusse ja ringlusse suunata ning tagada erinevate segafraktsioonide vastavus kvaliteedinõuetele. Lisaks soovib ettevõtte täpsustada jäätmete ladustamise plaani, suurendada osade jäätmeliikide planeeritavat sissetulekut ja käitlemise koguseid ning võtta kasutusele depaketeeritud biojäätmete termiline töötlemine ehk hügieniseerimine.

Ettevõttele on Torma prügila käitamiseks (jäätmete kõrvaldamiseks ja taaskasutamiseks) antud keskkonnakompleksluba nr KKL/317215. Torma prügilal on olemas viis ladeala (I, II, III, IV ja V). Esimesed neli ladeala on täitunud ja suletud, pool viiendast ladealast on valmis ehitatud ja alustatud on täitmisega (ladestamisega).

Keskkonnamõju hindamise (KMH) aruanne prügila laiendamise ja prügila tööd toetavate tegevuste osas kohta on heaks kiidetud Keskkonnaameti 14.07.2009.a. otsusega nr JT 6-7/23013-4. KMH käigus hinnati MBT tehnoloogia rakendamist segaolmejäätmete käitlemisel.

KMH aruande valmimise ajal 2009. a. kuulus kavandatav prügila laiendamisega hõlmata maa-ala riigile. Maa erastamine võttis oodatust kauem aega, kuid praeguseks on maa OÜ AMESTOP omandis ning ettevõtte on otsustanud prügila käitamisega jätkata ning arendada oma tegevust

Roheline 64 / 80010 Pärnu / Tel 662 5999 / Faks 680 7427 / e-post: info@keskkonnaamet.ee / www.keskkonnaamet.ee / Registrikood 70008658

jäätmekäitlusettevõttena. Taotluse kohaselt soovitakse muuta keskkonnakompleksloaga lubatud tegevusi järgnevas:

- 1) lisada jäätmete mehhaanilis-bioloogiline töötlemine (MBT) käitlusmahuga 70 000 t/a;
- 2) suurendada erinevate käideldavate jäätmete koguseid ning käitlustoiminguid;
- 3) suurendada alal nr 22 ladustamiskogust 9000 tonnini, lisada alale nr 23 segaolmejäätmed 20 03 01 ja sortimisjäätgid 20 03 98 ja suurendada kogust 16000 tonnini, suurendada ala nr 24 kogust 10000 tonnini, alal nr 25 kogust 6000 tonnini ja alal nr 26 kogust 20000 tonnini;
- 4) täiendada biojäätmete depaketeerimise protsessi termilise töötlemise ehk hügieniseerimisega;
- 5) täiendada loa lisaks olevat LHK projekti.

Vabariigi Valituse 29.08.2005 a määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ (edaspidi määrus nr 224) § 10 lg 1 kohaselt tuleb anda KMH eelhindang, kui jäätmekäitluskohta rajatakse, laiendatakse või rekonstrueeritakse.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus (KeHJS) § 11 lg 2 kohaselt vaatab otsustaja tegevusloa taotluse läbi ning teeb otsuse KMH algatamise või algatamata jätmise kohta KeHJS § 6 lg 1 tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul. Siinkohal loetakse teabeks kompleksloa muutmise taotluse esitamist 06.06.2025 (KOTKAS registreeritud 06.06.2025 dokument nr DM-132300-4) ning hilisemaid parandustaotlusi (DM-132300-8 ja DM-132300-10). KeHJS § 9 lg 1 kohaselt on otsustaja tegevusloa andja, tööstusheite seaduse § 27 kohaselt annab Keskkonnaamet kompleksloa, millest tulenevalt on Keskkonnaamet otsustajaks KeHJS tähenduses.

Arvestades, et MBT liini töösse rakendumisega lisanduvad tegevusse uued seadmed, tegevuse käitlusmaht on kuni 70 000 t/a ja võib kaasneda keskkonnahäiring, annab Keskkonnaamet kavandatava tegevuse kohta KMH eelhindangu.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJSi § 6¹ lõige 3). Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded on kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ (KeHJSi § 6¹ lõige 5).

Keskkonnaamet on eelhindangu andmisel kasutanud järgmisi materjale:

1. Ettevõtte poolt esitatud Torma prügila keskkonnakompleksloa muutmise taotlused nr T-KL/1027678-3, KL/1027678-4, KL/1027678-5;
2. Torma prügila laiendamise keskkonnamõjude hindamine (KMH) 2008-2009. a (RealEnviron OÜ);
3. Keskkonnaregistri portaali andmed;
4. Äriregistri andmed;
5. e-kinnistusraamatu portaali andmed;
6. Maa- ja Ruumiameti Geoportaali kaardirakenduse andmed.

3.1. Kavandatav tegevus

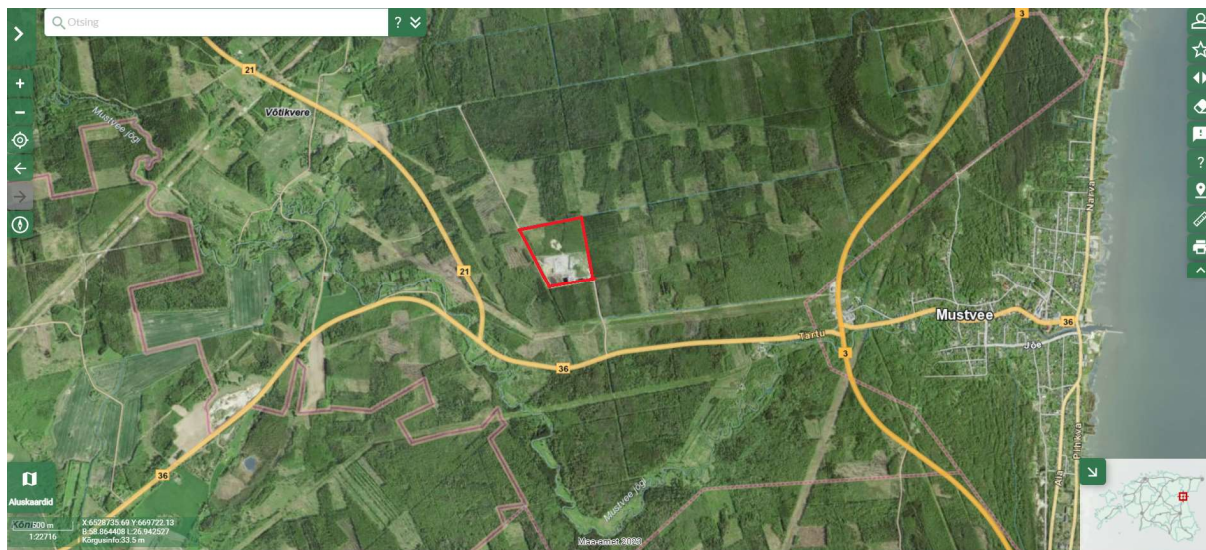
3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

OÜ AMESTOP (registrikood 10697462; aadress Torma prügilas, Võtikvere küla Mustvee vald Jõgeva maakond 48525) põhitegevusalaks on tavajäätmete töötlus ja kõrvaldus (EMTAK kood 38211), lisategevusaladeks on saastekäitlus ja muud jäätmekäitlustegevused (EMTAK kood 39001), muu jaemüük väljaspool kauplusi, kioskeid ja turge (EMTAK kood 47991), lammutamine (EMTAK kood 43111), muu mujal liigitamata masinate, seadmete jm materiaalse vara rentimine ja kasutusrent (EMTAK kood 77399), tavajäätmete kogumine (EMTAK kood 38111), kaubavedu maanteel (EMTAK kood 49411), jäätmete ja jääkide hulgikaubandus, taara ja pakendite kokkuost (EMTAK kood 46771), tavajäätmete töötlus ja kõrvaldus (EMTAK kood 38211).

OÜ Amestop Torma prügilas asub aadressil Võtikvere küla, Mustvee vald, Jõgeva maakond (katastritunnused 48601:001:0039 / 81003:003:0038 / 48601:001:0040; edaspidi *käitise territoorium*). Käitise kogupindala on 25,63 ha. Kinnistute sihtotstarve on 100% jäätmehooldla maa.

Prügilas asukoha valikul on arvestatud, et kõik jäätmekäitlustegevusega kaasneda võivad keskkonna- ja sotsiaalsed häiringud (tolm, müra, lõhn, mõju pinna- ja põhjaveele) oleksid minimaalsed.

Lähimad suuremad asumid on Mustvee linn, mis asub 3 km kaugusel idapool, ning Võtikvere küla 2,5 km kaugusel loodesuunas. Torma alevik asub prügilast 9 km kaugusel ning Tartu linn ca 60 km kaugusel. Lähimad püsivalt asustatud elumajad paiknevad prügilast 900 meetri kaugusel. Prügilas piirneb valdavalt RMK haldusalas oleva riigimetsaga, mis vähendab oluliselt tolmu ja müra levikut elamuteni. Pinnaveekogudest asuvad lähialal Kivimurru kraav (Võtikvere kraav) ja metsa kuivenduskraavide võrgustik ning Mustvee jõgi. Peipsi järv asub ca 4,2 km kaugusel. (joonis 1. Torma prügilas paiknemine)

Joonis 1. Torma prügilas paiknemine (märgitud punase piirjoonega).

Torma prügilas peamised tootmisetapid on:

- 1) tavajäätmete kogumine, ladustamine ja käitlemine (sortimine (R12s ja D13s);
- 2) biolagunevate jäätmete hügieniseerimine ja kompostimine (R12o);
- 3) biolagunevate jäätmete depaketeerimine (R12s);
- 4) ladestusalade sulgemine (R5m);
- 5) tuhajäätmete käitlemine (R5m));

- 6) tavajäätmete ladestamine (D5);
- 7) ohtlike jäätmete, probleemtoodete jäätmete (sh. vanarehvid ja elektroonikajäätmed) kogumine, ladustamine ja käitlemine (sortimine (R12s);
- 8) saastunud pinnase puhastamine (R5o);
- 9) asbesti sisaldavate jäätmete kogumine ja ladestamine (D5);
- 10) prügilagaasi kogumine ja käitlemine;
- 11) nõrgvee puhastamine.

Torma prügila tegevus vastab keskkonnaministri 29.04.2004 määrusele nr 38 "Prügila rajamise, kasutamise ja sulgemise nõuded". Ettevõttes on rakendatud sertifitseeritud keskkonnajuhtimis- ja auditeerimissüsteem EMAS.

Kompleksloa muutmisega soovitakse täiustada segaolmejäätmete 20 03 01 töötlemisprotsessi. Töötlemise eesmärgiks on võimalikult palju jäätmetes sisalduvaid materjale ja jäätmefraktsioone eraldada, neid taaskasutusse ja ringlusse suunata ning tagada erinevate segafraktsioonide vastavus kvaliteedinõuetele. Oluliseks osaks käitlusest on tagada ladestamisele minevate fraktsioonide vastavus nendes sisaldava orgaanilise materjali kriteeriumitele (bioaktiivsus AT4 ja orgaanika massiprotsent alla 20).

MBT töötamise ala asub kompostimisväljaku loodeosas, bioaktiivsuse vähendamist teostatakse kompostimisväljakul.

Lisaks soovitakse täiendada biolagunevate jäätmete depaketeerimisprotsessi hügieniseerimisega, muuta asendiplaani ja üheaegselt ladustatavaid jäätmete koguseid (suurendada alal nr 22 ladustamiskogust 9000 tonnini, lisada alale nr 23 segaolmejäätmed 20 03 01 ja sortimisjäädid 20 03 98 ja suurendada kogust 16000 tonnini, suurendada ala nr 24 kogust 10000 tonnini, alal nr 25 kogust 6000 tonnini ja alal nr 26 kogust 20000 tonnini.) ning suurendada jäätmekoodide 02 01 08, 18 01 04 ja 19 12 12 planeeritavat sissetulekut ja käitlemise koguseid.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Euroopa roheline kokkulepe

Kõik 27 Euroopa Liidu (EL) liikmesriiki on võtnud kohustuse muuta EL 2050. aastaks esimesena maailmas kliimanetraalseks. Selle eesmärgi saavutamiseks kohustusid nad vähendama heitkoguseid 2030. aastaks võrreldes 1990. aasta tasemega vähemalt 55%. Rohelepe üheks osaks on ka nn metaanistrateegia, milles rõhutatakse metaaniheite kohese ja kiire vähendamise tähtsust käesoleval kümnendil kui üht kõige tõhusamat vahendit ELi kliimameetmete jaoks. Väljatöötamisel on uued praktikad metaaniheite vähendamise osas, kuid lubatud on ka väikese koguse metaani põletamine tõrvikus. Eesmärgiks on vähendada ladestamisele minevate jäätmete kogust ning suurendada jäätmete materjalina ringlussevõttu. Tehnoloogiliselt ja majanduslikult ei ole võimalik kõiki jäätmeid taaskasutada ning seetõttu on jätkuvalt vajalik jäätmete ladestamine prügilas, mille käitamine ei tohi põhjustada keskkonnale täiendavat koormust. Sh tuleb vähendada biolagunevate jäätmete ladustamist prügilas ning vältida prügilas tekkiva metaani lekete atmosfääri. Segaolmejäätmete ladestamiseelne käitlemine aitab vähendada hilisemat metaani teket jäätmete ladestamisel prügilas.

Keskkonnastrateegia aastani 2030

Tegu on keskkonnavaldkonna arengustrateegiaga, mis juhindub Eesti säästva arengu riikliku strateegia "Säästev Eesti 21" põhimõtetest ja on katusstrateegiaks kõikidele keskkonna valdkonna alavaldkondlikele arengukavadele, mis peavad koostamisel või täiendamisel juhinduma keskkonnastrateegias toodud põhimõtetest. Strateegia üheks eesmärgiks on vähendada jäätmete ladestamist ning suurendada jäätmete sortimist, taaskasutamist, sh

ringlussevõttu, et vähendada kõrvaldatavate jäätmete kogust miinimumini. Oluline on ka vähendada jäätmete ohtlikkust ning ohtlike ainete sisaldust jäätmetes, see ühtlasi väldib jäätmete käitlemisel õhku, vette ja pinnasesse sattuvate heitkoguste suurenemist.

Riigi jäätmekava 2023-2028

Riigi jäätmekava peamine eesmärk on korrastada ning korraldada jäätmehooldust süsteemselt valdkonna kõigil tasanditel, ühtlustada eesmärgid riigi kui terviku jaoks, seada sihid ja ülesanded kohalikele omavalitsustele, ettevõtjatele, tootjatele ja elanikkonnale. Riigi jäätmekava strateegiline eesmärk on jäätmehierarhia põhimõtte rakendamine ja ringmajandusele ülemineku soodustamine tõhusama ja efektiivsema jäätmekäitluse abil.

Mustvee valla üldplaneering

(Mustvee Vallavolikogu 28.09.2022 otsus nr 42). Üldplaneeringus on toodud välja vajadus lähtuda ringmajanduse põhimõtetest. Torma prügila maa-ala on planeeringuga määratud jäätmekäitlusmaaks.

Jõgeva, Mustvee ja Peipsiääre valdade ühine jäätmekava 2018-2023 (Mustvee Vallavolikogu 24.08.2018 määrus nr 24), milles on arvestatud Torma prügila tegevusega.

Taotletav tegevus on kooskõlas asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna planeeritavate tegevustega.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Nii MBT ala kui ülejäänud jäätmekäitlusala asuvad olemasoleval jäätmekäitlusterritooriumil. Maapind on asfalteeritud ja reostunud sadevesi kogutakse kokku ja juhitakse puhastisse. MBT tehnoloogia rakendamiseks ei ole vaja kasutada loodusvaraseid ega muid looduslikke ressursse. Protsessi sisendiks on jäätmed ning MBT tehnoloogia võimaldab segaolmejäätmetest eraldada kasulikke fraktsioone materjalide taaskasutamiseks ja energia tootmiseks.

Biojäätmete töötlemise seadmed paiknevad olemasoleval käitise territooriumil. Töötlemise käigus võib olla vajalik mikroorganismide hävitamine (hügieniseerimine), mille käigus kuumutatakse töödeldav materjal vähemalt 70 °C juures 60 minuti jooksul ning seejärel jahutatakse maha. Hügieniseerimist teostatakse nii tahketele kui vedelatele biojäätmetele. Biojäätmetest koosneva pulbi hügieniseerimiseks koosneb kahest osast, mis paigaldatakse olemasoleva biojäätmete depaketeerimisliini lähedale hoonest väljapoole. Materjali kuumutamine toimub kahes 15 m³ roostevabast terasest mahutis ja seejärel pumbatakse töödeldud pulp kahte 21 m³ roostevabast terasest mahutisse, kust toimub selle väljalaadimine spetsiaalsesse paakautosse. Hügieniseerimise tootlikkus on kuni 2000 tonni kuus. Biojäätmete hügieniseerimise sisendiks on jäätmed, millest protsessi tulemusena on võimalik saada biogaasi tootmiseks sobilik lähtematerjal, seega on võimalik jäätmeid kasutada kasulikult otstarbel.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

MBT protsessi läbiviimiseks on vajalik energiakasutus seadmete töös hoidmiseks ning hilisemalt kompostimise läbiviimiseks. Hügieniseerimise läbiviimiseks on vajalik kuumutada pulpi, milleks kasutatakse LPG vedelgaasi. Konteinerkatlamajas on kokku viis 100 kW võimsusega seinapealset gaasikatelt, mis lülituvad automaatselt tööle vastavalt konkreetse hetke soojusvajadusele. Seega on süsteemi maksimaalne koguvõimsus 500 kW. Lisaks

gaasikatlamajale, toodetakse soojusenergiat läbi soojuspumpade. Seeläbi kasutatakse ära kuumutatud pulbi jahtumisel eraldunud soojusenergia ning tõstetakse kogu süsteemi kasutegurit.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Heide vette ja pinnasesse

Segaolmejäätmete käitlemise peamiseks keskkonnariskiks on põhja- ja pinnavee reostumise võimalus, lendpraht ja põlengute teke jäätmetes. Selleks, et käitlemisega seonduvat negatiivset mõju vältida, on jäätmekäitluskoha rajamisel ette nähtud lahendus, mis väldib reostunud sadevee ja jäätmeühikutest tekkinud nõrgvee lekkeid pinna- ja põhjavette. MBT seadmed ning biojäätmete hügieniseerimisüksus paiknevad asfalteeritud platsil. Kõik prügila territooriumilt kokku kogutavad nõrgveed ja jäätmekäitus territooriumil tekkiv sadevesi puhastatakse enne keskkonda juhtimist käitise pöördosmoospuhastis.

Heide välisõhku, sh lõhn

Prügi käitlemisega kaasneb iseloomulik lõhn ning võib esineda tolmamist ja prahi lendumist ümbritsevatele aladele. Lõhna heidet aitab vähendada jäätmete lühike viibeaeg enne töötlemist ning bioloogiliselt lagunevate jäätmete kiire suunamine kompostimisprotsessi. Biojäätmete depaketeerimisliini asub hoones sees, pulbi hügieniseerimise mahutid on kinnised.

Lõhna esinemist on käsitletud käitise kompleksloas ja varasemates KMH aruannetes. Arvestades prügila paiknemist, siis lõhnaäiringut ei ole elamualade juures oodata, sest need paiknevad käitisest piisavalt kaugel. Kuna prügilat ümbritseb ka piisavalt kõrge (15-20 m) ja tihe mets ning lõhn ei kandu lähimate elamuteni (sh ka piisav kaugus), siis MBT töötusliini lisamine ning üheaegselt ladustatavate jäätmete koguse suurendamine ei too kaasa olulist lõhnaäiringut, kui orgaanikat sisaldavad jäätmed käideldakse nõuetekohaselt ning lühikese aja jooksul. Biojäätmete depaketeerimine toimub hoones sees ning pulbi kuumutamine kinnises mahutis, töödeldud pulp hoitakse samuti kinnises mahutis kuni väljalaadimiseni spetsiaalsesse paakautosse.

Müra

Esitatud andmetes on toodud, et välisõhus levivat müra reguleerib atmosfääriõhu kaitse seadus ja müra normtasemeid sama seaduse § 56 lg 4 alusel kehtestatud keskkonnaministri määrus nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“. Müra sihtväärtus on suurim lubatud müratase uute planeeringutega aladel. Müra piirväärtus on suurim lubatud müratase, mille ületamine põhjustab olulist keskkonnanäringut ja mille ületamisel tuleb rakendada müra vähendamise abinõusid. Müra siht- ja piirväärtused erinevad alade juhtfunktsioonide põhise. Mürakategooriad määratakse vastavalt üldplaneeringu maakasutuse juhtotstarbele. Ehitusmüra piirväärtusena rakendatakse kella 21.00–7.00 asjakohase mürakategooria tööstusmüra normtasest. Mustvee valla kehtiva üldplaneeringu kohaselt on prügila ala jäätmehooldla maa, millele määruse nr 71 kohased müra normväärtused ei kohaldu. Elamumaa juhtotstarbega alasid prügila lähipiirkonnas ei esine.

Torma prügilas esineb müra tasemel, mis vastab tavapärasele jäätmekäitlustegevusele prügilas ja jäätmekäitlustevõttes, kus on kasutusel erinevad traktorid, ekskavaatorid ning kus toimub jäätmete transport. Prügila töötab alates 2001. aastast ning müraga seotud kaebusi ei ole käitajani jõudnud. Käitise lähiümbruses (lähemal kui 500 m) puuduvad asustatud alad ning käitise ümber on mets.

MBT protsessi lisamisega käitise tegevuse hulka ning biojäätmete hügieniseerimisega ei ole eeldada olulist mürataseme muutust võrreldes senise tegevusega ning müra kaasnemine sellise tegevuse juures on tavapärane.

Vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus

MBT protsessi kasutusele võtmisel ei ole oodata valgusreostuse teket, soojuse olulist emissiooni, kiirgust või märkimisväärset vibratsiooni. Jäätmekäitlusterritoorium paikneb elamualadest jt tundlikest aladest eemal. Suure vahemaa tõttu ei ole tõenäoline vibratsiooni jt häiringute levik lähimate eluhooneteni tasemel, mis võiks põhjustada mõju varale või olulisi häiringuid. Valgushäiringut, soojuse vm kiirguse esinemist käitises senini täheldatud ei ole ning nende teket ei ole oodata ka MBT protsessi kasutamisele võtmise käigus või järgselt. Pulbi hügieniseerimiseks on vajalik mahuteid kuumutada, kuid selle levik piirdub mahutite lähiümbrusega ja mõju käitise territooriumist väljapoole ei ole eeldada.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Nii MBT protsessi kasutusele võtmine kui ka biojäätmete hügieniseerimine ei tekita jäätmeid juurde vaid võimaldab mujal tekkinud jäätmeid põhjalikumalt sorteerida ja suunata materjali taaskasutusse. Segaolmejäätmete mehhaanilis-bioloogiline töötlemine aitab minimeerida prügist tekkivat kahjulikku mõju, sest rohkem materjale on võimalik eraldada ja taaskasutada, bioloogiliselt aktiivse osa kompostimine aitab vähendada prügilagaasi teket ja nõrgvee kogust prügilasse ladestatavates jäätmetes. Biojäätmete hügieniseerimine võimaldab hävitada võimalikud patogeenid ja muuta jääkmaterjal ohutuks keskkonnale ning taimekasvatusele.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Segaolmejäätmete käitlemise olulisim õnnetuse oht on seotud võimaliku jäätmete süttimisega. Samuti võib jäätmete liiga pikaajase ladustamise korral tekkida suures koguses nõrgvett ning segaolmejäätmete käitlemata jätmisel võib hakata hunnikutes tekkima prügilagaas. Lisaks kaasneb õnnetuse oht MBT seadmetega – võimalik purunemine vms rike. Kavandatava tegevusega kaasnevana ei ole oodata õnnetuse ohu olulist suurenemist ega ohu iseloomu muutust, sest ettevõtte jätkab oma tavapärase tegevust ning MBT seadmed on tavapärased seadmed jäätmekäitluses.

Biojäätmete hügieniseerimisüksuses võib võimalikuks ohuks olla mahuti purunemine, ületäitumine või rikked gaasikatlama ja töös. Võimalike riskide vähendamiseks on mahutid varustatud temperatuuri andurite, segamissüsteemi ja soojusvaheti küttespiraaltorustikuga. Mahutite täituvust kontrollitakse kaalumõõtmise abil ning selleks on mõlemal mahutil kolm kaaluandurit ning ületäitumise detektor. Mahutid paiknevad kõval veekindlal pinnasel ning kogu jäätmekäitlusmaal tekkiv sadevesi kogutakse kokku ja suunatakse puhastisse, seega ka mahutite purunemise või ületäitumise korral ei ole tõenäoline, et pulp loodulikkude keskkonda satuks.

3.1.8. Tegevuse seisukohast asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide oht, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide oht teaduslike andmete alusel

Jäätmeseaduse tähenduses on suurõnnetus tegevuskohal kaevandamisjäätmete käitlemise käigus tekkiv juhtum, mis kujutab otsekohe või aja jooksul tegevuskohal või mujal ilmnevat tõsist ohtu inimese tervisele või keskkonnale. Suurõnnetuse ohuga jäätmeheidla

projekteerimisel, rajamisel, kasutamisel, hooldamisel, sulgemisel ning järelhooldamisel tuleb võtta vajalikke meetmeid, et vältida selliseid õnnetusi ja piirata nende kahjulikke tagajärgi inimese tervisele või keskkonnale, piiriülesed mõjud kaasa arvatud.

Kemikaaliseaduses (edaspidi *KemS*) on mõiste suurõnnetus defineeritud nii avamerel nafta- ja gaasiammutamisprotsesside kontekstis (§ 19) kui ka ohtliku ettevõtte ja suurõnnetuse ohuga ettevõtte peatükis. Viimasel juhul on suurõnnetus ettevõtte töö kontrolli alt väljumisest tingitud ohtliku kemikaali ulatuslik leke, tulekahju või plahvatus, mis kohe või tulevikus põhjustab raskeid tagajärgi inimese elule, tervisele või keskkonnale käitise sees või väljaspool seda ning mis on seotud ühe või mitme ohtliku kemikaaliga (§ 21 lg 6). Samuti on *KemS*-s defineeritud mõisted oht (*ohtliku kemikaali või olukorra olemuslik omadus, mis võib põhjustada kahju inimese elule, tervisele või keskkonnale*) ning risk (*tagajärje ilmnemise tõenäosus teatud aja jooksul või teatud asjaolude korral*). Mõiste „katastroof“ on defineeritud hädaolukorra seaduse § 19 lõikes 2 ning selle all mõistetakse eeldatavat inimtegevusest põhjustatud ulatuslikku õnnetust või avariid või muu samasuguse mõjuga sündmust, sealhulgas elutähtsa teenuse raskete tagajärgedega või pikaajaline katkestus.

Ettevõtte ei kuulu suurõnnetuse ohuga ettevõtete hulka ega jää ka vastavate ettevõtete mõjualasse. Lisaks ei käita ettevõtte kaevandamisjäätmehoidlat. Kliimamuutusest põhjustatud suurõnnetuse või katastroofi oht on väike, sest käitluskohas ei asu vastavalt keskkonnaministri 17. jaanuari 2012. a käskkirjale nr 75 „Üleujutusohuga seotud riskide esialgse hinnangu kinnitamine“ üleujutusohuga seotud riski piirkonnas.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolev ja planeeritav maakasutus ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Torma prügila asub Jõgeva maakonnas Mustvee vallas Võtikvere külas kõrvuti asetsevatel katastriüksusel Torma prügila, Võtikvere küla, Mustvee vald, Jõgeva maakond (katastritunnus 81003:003:0038, registriosa nr 2670435), Prügila, Võtikvere küla, Mustvee vald, Jõgeva maakond (katastritunnus 48601:001:0039, registriosa nr 10573350) ning Raua, Võtikvere küla, Mustvee vald, Jõgeva maakond (katastritunnus 48601:001:0040, registriosa nr 2899635). Kavandatav tegevus ei muuda käitise maakasutust.

Käitise kogupindala on 25,63 ha. Kinnistute sihtotstarve on 100% jäätmeheidlale maa. Prügila kinnistul on ladestusalad I, II, III IV ja V ning kompostimisala, jäätmete sortimis- ja ladestusalad.

Lähimad suuremad asumid on Mustvee linn, mis asub 3 km kaugusel idapool ning Võtikvere küla 2,5 km kaugusel loodesuunas. Torma alevik asub prügilast 9 km kaugusel ning Tartu linn ca 60 km kaugusel. Lähimad üksikud elumajad asuvad prügilast 900 meetri kaugusel. Prügila piirneb valdavalt RMK haldusalas oleva riigimetsaga. Pinnaveekogudest asuvad lähialal Kivimurru kraav (ka Võtikvere kraav; keskkonnaregistri kood VEE1056100) ja Mustvee jõgi (keskkonnaregistri kood VEE1055100). Mustvee jõgi suubub Peipsi järve (keskkonnaregistri kood VEE2075600), mis asub käitisest ca 4,2 km kaugusel. Lisaks katab ala metsa kuivenduskraavide võrgustik.

Tegu on töötava jäätmekäitluskohaga, kus toimub ka jäätmete ladestamine prügilasse. Käitis on kogupindalaga ca 25,63 ha, millele on rajatud 5 ladestusala arvestusliku mahutavusega kuni 756 000 tonni. Välja on ehitatud aktiivne prügilagaasi kogumissüsteem läbi horisontaalse gaasikogumisvõrgustiku. Prügila ja jäätmekäitluse territoorium on drenaažikraavidega ja taraga ümbritsevast keskkonnast eraldatud ning prügila on pinnasest vettpidavate

isolatsioonikihtidega eraldatud. Kavandatava tegevuse kohaselt soovitakse kasutusele võtta MBT tehnoloogia segaolmejäätmete käitlemiseks.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõimes

Maavarade registri andmetel ei esine käitluskohas maavarasid. Jäätmekäitlusalad on selleks nõuetekohaselt ette valmistatud ning masinate sõiduteed on kaetud betooni, kruusa või tihendatud killustikuga. MBT ja kompostimise alad on asfalteeritud.

Käitise mõjupiirkonnas ei paikne märgalasid, jõeäärseid alasid, jõesuudmeid, merekeskkonda ega looduslikke pinnavorme, mis saaksid kavandatava tegevuse (MBT protsessi kasutusele võtmine) tõttu mõjutatud. Looduslikult on ala liigniiske, selle kuivendamiseks on rajatud maaparandussüsteem (Võtikvere/TTP41; maaparandussüsteemide registri kood 2105610020010), mis ümbritseb käitist põhja, lõuna ja ida küljel. Kivimurru kraav, mis on ka maaparandussüsteemi eesvool valgalaga 10-25 km², jääb V ladealast rohkem kui 100 m kaugusele põhja.

Käitise põhjapoolne külg piirneb Kivimurru kraaviga (maaparandussüsteemi eesvool 10-25 km² valgalaga) ning kattub osaliselt kraavi kalda kaitsevöönditega. Looduskaitseaduse § 37 lg 1 p 4 kohaselt on maaparandussüsteemi 10–25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga avatud eesvoolul 50 meetrit ning § 38 lg 1 p 6 kohaselt on avatud eesvoolul kalda ehituskeeluvöönd 25 m. Looduskaitseaduse § 38 lg 3 kohaselt on kalda ehituskeeluvööndis uute hoonete ja rajatiste ehitamine keelatud. Kavandatav tegevus ei ulatu kalda ehituskeeluvööndisse ega piiranguvööndisse.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Torma prügilale lähimaks looduskaitsealuseks objektiks on põhja pool ca 550 m kaugusel planeeritav Saaremeta looduskaitseala, mille piires paikneb ka I kaitsekategooria must-toonekure (*Ciconia nigra*) elupaik. Projekteeritaval kaitsealal on registreeritud märgalade männikute ja kaasikute vääriselupaik (VEP128115), elupaigatüüp rohundirikkad kuusikud (9050), III kaitsekategooria taimeliikide elupaigad: sulgjas õhik (*Neckera pennata*), harilik ungrukold (*Huperzia selago*), laialehine neiuvaip (*Epipactis helleborine*) ja vööthuul-sõrmkäpp (*Dactylorhiza fuchsii*) ning III kaitsekategooria linnuliigi väike-kärbsenäpp (*Ficedula parva*) elupaik.

Prügilast ja kavandatavast tegevusest ca 1000 m kaugusel lõunas, teisel pool Jõgeva-Mustvee maanteed paikneb Tellise looduskaitseala (sihtkaitsevöönd). Tellise looduskaitseala kuulub Natura 2000 võrgustikku Tellise loodusala. Tellise looduskaitseala on võetud kaitse alla EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide kaitseks. Kaitsealal on registreeritud kuusikute ja kuusesegametsade vääriselupaik (VEPE00735) ning III kaitsekategooria taimeliikide elupaigad: sulgjas õhik (*Neckera pennata*), laialehine neiuvaip (*Epipactis helleborine*), harilik ungrukold (*Huperzia selago*).

Kaitstavad elupaigatüübid Tellise looduskaitsealal on:

-lamminiidud (6450);

- rohunditerikkad kuusikud (9050);
- vanad laialehised salumetsad (9020*);
- soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080).

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tegevuse mõjualale ei jää elu- või ühiskondlikke hooneid. Käitise lähimateks suuremateks asumiteks on Mustvee linn, mis asub prügilast 3 km kaugusel idapool ning 2,5 km kaugusel loodesuunas asuv Võtikvere küla. Torma alevik asub prügilast 9 km kaugusel ning Tartu linn ca 60 km kaugusel. Tegemist on hajaasustusalaga, kus lähimad üksikud elamud jäävad ca 900 meetri kaugusele.

Taotletava tegevuse käigus ei teki negatiivset mõju inimeste tervisele või heaolule. Keskkonnaametile teadaolevalt ei ole kohalik elanikkond kavandatavale tegevusele vastu.

Peamised negatiivsed mõjud, mis prügila territooriumil esinevad, on põhjustatud nõrgveest, prügilagaasist, prügi lendumisest ja kahjurite levikust. Nõuetekohase jäätmekäitluse, seadmete hooldamise ja pideva omaseire korral on võimalik selliseid mõjusid leevendada ja hoida kontrolli all.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele

Alljärgnevalt on toodud kavandatava tegevuse keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

3.3.1. Mõju suurus

Torma prügila mõjuala on üldine määratlus alale, kus võib tuvastada prügilast ning jäätmete käitlemisest lähtuva keskkonnamõju ilmnemist. Tinglikult võiks prügila mõjuala jagada kaheks: lähimõjualaks ja kaudseks mõjualaks ning vastavalt saab järeldada, et lähimõjualal on negatiivsed mõjud põhjustatud prügilast ja jäätmete käitlemisest. Kaudsema mõjuala puhul tuleb hinnangute andmisel arvestada teisi piirkonna mõjuallikaid. Käitise lähimõjuala piirneb Torma prügila territooriumiga. Antud piirkonnas on potentsiaalne keskkonnamõju kõige suurem, sest prügi ladestamisega ning jäätmete käitlemisega seotud tegevused toimuvad antud alal ning seega on tegevuse poolt avaldatav mõju keskkonnale oluline. Peamised negatiivsed mõjud, mis MBT protsessi kasutusele võtmisega esinevad, on põhjustatud masinate tööst tekkivast mürast, jäätmete koostise ja niiskuse sisaldusega seotult võimalikust tolumisest jäätmete purustamisel ja sõelumisel, jäätmetest läbi nõrgunud saastunud sadevee teke ning võimalikust lõhnaäringust juhul, kui jäätmetes hakkab tekkima anaeroobne protsess.

Käitist ümbritsev ala on kaetud metsaga ning nendel aladel ei esine kaitsealuseid liike ega kooslusi. Samuti ei ole käitise vahetus läheduses kaitsealuste looma- ja linnuliikide pesitsuskohti. Seetõttu võib järeldada, et otseseid keskkonnatundlike mõjuobjekte piirkonnas ei ole.

Käitise kaudne mõjuala ulatub ca 500 m raadiuseni prügilast. Peamine negatiivne mõju, mis antud piirkonnas võib avalduda, on käitises tekkinud nõrgvee sattumine põhja- ja pinnavette. Keskkonnaametile teadaolevalt ei ole käitise senine tegevus põhjustanud olulist negatiivset keskkonnamõju.

Käitise tegevuse võimaliku keskkonnamõju tuvastamiseks ja jälgimiseks teostatakse regulaarset seiret puurkaevudest ja pinnaveekogudest. Põhjaveeproove võetakse käitise ümber rajatud seirepuurkaevudest ning ka lähimate elamute joogiveekaevudest.

Tegevusloa võib anda, kui seda lubab Natura 2000 võrgustiku ala kaitsekord ning otsustaja on veendunud, et kavandatav tegevus ei mõjuta ebasoodsalt selle Natura 2000 võrgustiku ala terviklikkust ega kaitse eesmärki (KeHJS § 29 lg 2). Käitise ca 1000 m kaugusele jääb Tellise loodusala, mis on Natura 2000 võrgustiku ala ([RAH0000180](#)), kuid ettevõtte kavandatava tegevuse puhul on välistatud ebasoodsa mõju avaldamine Natura 2000 võrgustiku alale. MBT protsessi ning biojäätmete hügieniseerimist viiakse läbi juba töötavas jäätmekäitluskeskuses, kompostimine toimub olemasoleval ja nõuetekohasel kompostimisväljakul.

Juhul MBT protsessi ning hügieniseerimise läbi viimine toimub keskkonnanõuete kohaselt, ei ulatu tegevuse mõjuala kaitstavate loodusobjektideni, mistõttu puudub mõju nendele.

Lähtudes eelnevast puudub negatiivne mõju inimestele, sh tervisele, heaolule ning varale, samuti mõju kultuuripärandile. Samuti pole tõenäoline suurõnnetuse ohu tekkimine.

3.3.2. Mõjuala ulatus, tugevus ja kestus, mõju piiriülesus

Kavandatava tegevusega ei kaasne uut olulise keskkonnamõjuga ala teket. MBT protsessi kasutusele võtmisega, jäätmete ladustamisplaani muumisega ning biojäätmete hügieniseerimisega kaasnev mõju on sarnane varasemate jäätmekäitlustegevuste mõjuga.

Amestop OÜ Torma prügilas MBT protsessi kasutusele võtmine, jäätmete ladustamisplaani muumine ja biojäätmete hügieniseerimine ei avalda piiriülest mõju. Seega ei ole KMH eelhindangu raames piiriülese mõju käsitlemine vajalik.

3.3.6. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

Lähim Natura 2000 ala on Tellise loodusala ([RAH0000180](#)), mis jääb käitise ca 1000 m kaugusele. Tellise loodusala kaitse-eesmärgiks on lamminiitude, rohunditerikaste kuusikute ning soostuvate ja soo-lehtmetsade ning saarma (*Lutra lutra*) kaitse.

Saarmas on Eesti veekogudel suhteliselt arvukas ja tavaline liik. Ala kaitsekorralduskava (2017-2026) järgi on kaitse-eesmärgiks saarma jätkuv esinemine alal ning jätkuvalt soodne seisund. Liigi kaitse tagatakse elupaiga (Mustvee jõe) kaitsega. Kuna prügila puhul on heide vette ja pinnasesse välditud (nõrgvee filtratsioon läbi prügila on nullilähedane), ei ole tegevusel eeldatavalt mõju liigi elupaigaks oleva Mustvee jõe seisundile.

Lamminiidud (6450). Kaitse-eesmärgiks on elupaigatüübi säilimine, meetmeks on järjepidev niitude hooldamine. Kavandatud tegevusel ei ole eeldatavalt elupaigatüübile mõju.

Vanad loodusmetsad (9010*). Kooslus on jäetud looduslikule arengule. Kavas ohutegureid ei nimetata. Kavandatud tegevusel ei ole eeldatavalt elupaigatüübile mõju.

Rohunditerikkad kuusikud (9050). Kooslus on jäetud looduslikule arengule. Kavas ohutegureid ei nimetata. Kavandatud tegevusel ei ole eeldatavalt elupaigatüübile mõju.

Soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*). Kaitsealal on säilinud rikkumata veerežiimiga alasid, mis on pikemas perspektiivis soodsad elupaigatüübi täiendavaks väljakujunemiseks. Kaitsekorralduslikke tegevusi ei ole planeeritud, kooslused on jäetud looduslikule arengule. Kavandatud tegevusega ei kaasne piirkonnas veerežiimi muutusi, mis võiksid looduslal

elupaigatüübi seisundit mõjutada.

Kavandatava tegevuse mõjuala piirneb prügila vahetu lähiümbrusega ning tegevuse mõju ei ulatu Natura 2000 võrgustiku alale ning ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud. Seega Natura-eelhindamine ei ole vajalik.

3.3.7. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Käitise lähipiirkonnas ei ega mõjualas ei toimu muid tegevusi, mis võiks koosmõjus jäätmekäitlusega avaldada negatiivset keskkonnamõju.

3.3.8. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalusi

Ebasoodastel ilmastikutingimustel, näiteks kuivaperioodil, tuleb vältida tolmu tekitavaid tegevusi ja vajadusel jäätmeid ja sõiduteesid niisutada tolmu vähendamiseks.

Õnnetusjuhtumitele nagu tulekahjud, avariilised lekked vms, tuleb reageerida kiirkorras ja tõkestada reostuse sattumine keskkonda, niivõrd kui see on antud tingimustes võimalik ja jätkata täiendavate meetmete kasutusele võtmist juhtumi käigus.

Biojäätmed ja segaolmejäätmed tuleb käidelda võimalikult kiiresti, et vältida lõhnahäiringu tekkimist ja (segaolme)jäätmete pikaajalise ilmastiku käes seismise tagajärjel saastunud sademevee hulga suurenemist, mis võib suurendada koormust käitise reoveepuhastussüsteemile.

3.4. Eelhinnangu järeldus

Keskkonnaameti hinnangul puudub kavandataval tegevusel oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algatamine ei ole vajalik järgmistel põhjustel:

1. Ettevõtte territooriumil ja tegevuse mõjualas puuduvad Natura 2000 võrgustiku alad. Seega on välistatud, et ettevõtte kavandatav tegevus võiks kas üksi või koosmõjus teiste tegevustega avaldada ebasoodsat mõju Natura 2000 võrgustiku alade kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele ja elupaikadele ning terviklikkusele. Samuti puuduvad territooriumil teised kaitstavad loodusobjektid, mistõttu puudub otsene mõju ka nendele;
2. MBT protsessi kasutusele võtmisega, biojäätmete depaketeerimisega ning jäätmete üheaegse ladustamise koguse suurendamisega ei kaasne olulist mõju ümbruskonnale saasteainete, lõhna, müra ega vibratsiooni osas;
3. MBT protsessi kasutusele võtmisega, biojäätmete depaketeerimisega ning jäätmete üheaegse ladustamise koguse suurendamisega ei kaasne olulist mõju pinna- ja põhjaveele;
4. MBT protsessi kasutusele võtmine, biojäätmete depaketeerimine ning jäätmete üheaegse ladustamise koguse suurendamisest tulenev keskkonnamõju ei ületata keskkonnaministri 27.12.2016 määrusega nr 75 „Õhukvaliteedi piir ja sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnormid ning õhukvaliteedi hindamiskiirid“ kehtestatud õhukvaliteedi piirväärtuseid;
5. Keskkonnaameti hinnangul puudub kavandataval tegevusel oluline mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale;
6. Ettevõtte tegevuse mõju ei ole piiriülene.

4. ÄRAKUULAMINE

Keskkonnaamet saatis xx.xx.....2025¹ KeHJSi § 11 lõike 2² kohaselt eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu Amestop OÜ-ile ja asjaomasele asutuse Mustvee Vallavalitsusele ja Riigimetsa Majandamise Keskusele tutvumiseks ning arvamuse ja seisukoha andmiseks hiljemalt2025. Nimetatud kuupäevaks

¹ Registreeritud Keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS kirja nr DM-..... all.